

תאריך: 18 ספטמבר 2024
ט"ו אלול תשפ"ד
חוזר מס' א / 2024 / 3

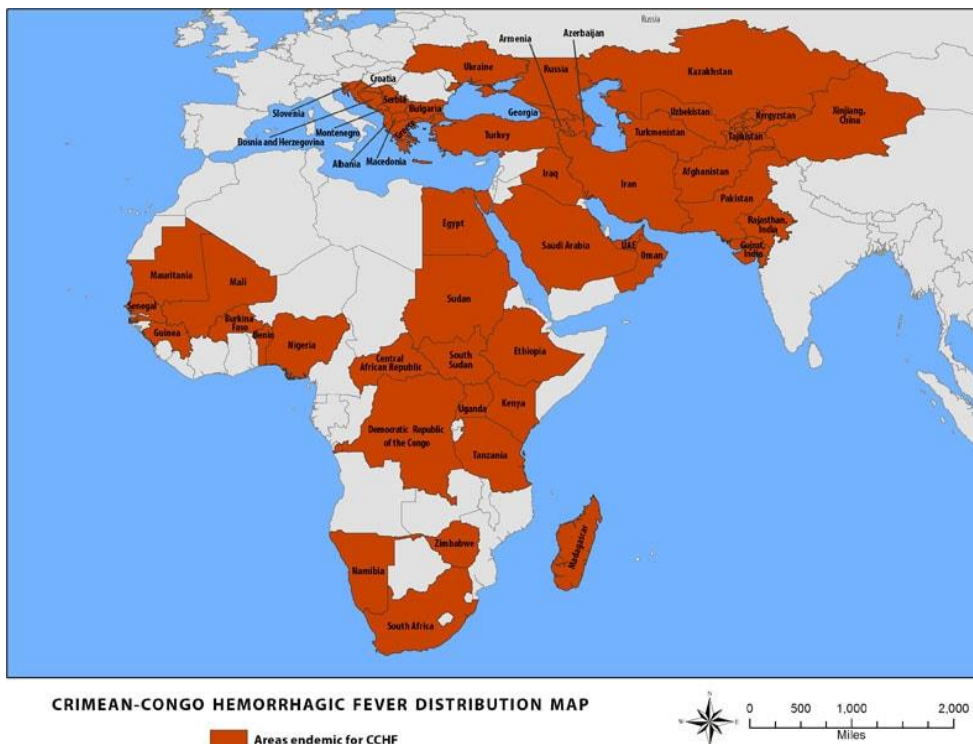
לכבוד:
מגדלי בקר וצאן,
ציבור הרופאים הווטרינרים,

הנדון: אבחון נגיף קדחת דימומית קרימאן קונגו בישראל.

מבוא:

קדחת דימומית קרימאן קונגו (Crimean Congo Hemorrhagic Fever Virus- CCHF) היא מחלה נגיפית הפוגעת בבני אדם וגורמת לתחלואה חמורה (שיעורי תמותה משתנים בקרב המאובחנים). הנגיף עובר לבני אדם דרך עקיצת קרציות נגועות או דרך מגע/שאיפה של אירוסולים ונוזלי גוף שמקורם בבעלי חיים נגועים. הנגיף כמעט ולא גורם לתחלואה בבעלי חיים. המחלה לא אובחנה מעולם בישראל, ועד לאחרונה לא הייתה עדות להמצאות הנגיף בבעלי חיים או במעבירים בישראל.

במסגרת סקר אקטיבי של המעבדות לוירולוגיה ולפרזיטולוגיה במכון הווטרינרי ע"ש קמרון להמצאות מחוללי מחלה שונים בבקר בישראל, נמצאו בעלי חיים שבדמם היו נוגדנים ל- CCHF ובבדיקות PCR הודגם גם חומר גנטי של הנגיף בקרציות.

חשוב לציין שכאמור, הנגיף לא נמצא עד כה בישראל מעולם, למרות תפוצה רחבה באזור אגן הים התיכון המזרחי, מערב אסיה וצפון אפריקה.

המחלה כלולה ברשימת המחלות חייבות הדיווח אשר בתוספת השניה לפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], תשמ"ה 1985, ומחוייבת בדיווח גם לארגון העולמי לבריאות בעלי החיים - WOA (לשעבר OIE). כאמור, עד כה לא ידוע על הדבקה ותחלואת אדם בישראל במחלה זו.

הנגיף:

הנגיף הוא נגיף negative-sense RNA השייך לקבוצת ה- Orthonairovirus, ממשפחת ה- Nairoviridae. לנגיף ה- CCHF זנים שונים, והוא גורם למחלה זואונוטית חמורה באדם, שאובחנה בארצות רבות באפריקה, אסיה, דרום מזרח אירופה ובמזרח התיכון.

התפשטות המחלה:

הנגיף מועבר בעיקר על ידי קרציות (בדרך כלל מסוג האלומה, שהיא קרצית דו-ביתית הנטפלת למינים רבים של חולייתנים). מחזור החיים בטבע כולל מעגל של קרצית- חולייתן- קרצית, כאשר קרציות נגועות מדביקות חולייתנים שונים במהלך ארוחת דם, הנגיף מתרבה בגוף החולייתן ומדביק קרציות אחרות בזמן שאלו ניזונות מדמו. הנגיף שורד בשלבי החיים השונים של הקרציות ומסוגל לעבור גם אנכית (העברה טרנסאובאריאלית) מהקרצית לצאצאיה. חיות משק וחיות בר הנמצאות בשטח נגוע מהוות גורם מרכזי במחזור החיים של הקרציות ולכן יכולות להפיץ את המחלה בעצמן.

הדבקת בני אדם:

רוב ההידבקות בבני אדם נגרמות מעקיצת קרציות, אולם מתועדת הדבקה של אנשים דרך מגע עם דם או נוזלי גוף אחרים של בעלי חיים בשלב הווירמיה. דווח גם על הדבקות נוזקומית (מאדם לאדם בבתי חולים). קבוצות הסיכון העיקריות להידבקות בנגיף הן אנשים העובדים עם בעלי חיים ועובדי בתי מטבחים הבאים במגע עם דם והפרשות גוף של בעלי חיים.

סימנים קליניים בבעלי חיים:

בעלי החיים מהווים בדרך כלל רק פונדקאי ביניים של הנגיף ולא מראים סימנים קליניים. עם זאת, קיימים דיווחים על רגישות מסוימת ביענים. הימצאות הנגיף במקנה הינה קצרה מאוד ובעצימות נמוכה.

סימפטומים באדם:

בניגוד לבעלי חיים, חלק מבני האדם שנדבקו עלולים לחלות בקדחת דימומית קשה, ובכל שנה, כ- 1,000 בני אדם מדווחים שחלו במחלה. שיעור התמותה בבני אדם משתנה, כתלות בזן הנגיף ובגורמים נוספים.

מניעה:

לא קיים חיסון מאושר כנגד המחלה, והטיפול מתמקד בצמצום הסימנים הקליניים. סקרים סרולוגיים במעלי גירה באזורים השונים מהווים כלי יעיל בהבנת תפוצת הנגיף וריכוז מאמצים למניעת תחלואה באזורים הנגועים. טיפול בבעלי חיים באמצעות תכשירים דוחי קרציות מפחית את מספר הקרציות עליהם, ולכן מקטין את הנגיעות בנגיף ושכיחותו באזור נגוע.

תוצאות הסקר האקטיבי לניטור נגיף קדחת דימומית קרימיאן קונגו (Crimean Congo Hemorrhagic Fever Virus) בבקר וקרציות:

כאמור, בסקר ראשוני שנערך על ידי המכון הווטרינרי, נמצאו בדמם של מספר בעלי חיים בעדרי בקר לבשר (ברמת הגולן, בעמק יזרעאל וברמות מנשה), נוגדנים כנגד נגיף ה-CCHF, המעידים על חשיפת הבקר למחולל המחלה והמצאותו בסביבה. שיעור הדגימות החיוביות בקרב העדרים שנמצאו חיוביים משמעותי (30-35% חיוביים סרולוגית במרבית העדרים החיוביים). למרות זאת דגימות מעדרי צאן באותם אזורים לא נמצאו חיוביות בבדיקות סרולוגיות. החומר הגנטי של הנגיף הודגם בגוף קרציות שנדגמו מבקר באותם עדרים על ידי בדיקת PCR. האבחון אומת במעבדה למחלות נגיפיות של משרד הבריאות בתל השומר.

המלצות:

טיפול בבעלי חיים –
אין טיפול ספציפי. מומלץ לטפל בבעלי החיים בתכשירים דוחי קרציות, בכדי להפחית את ההטפלה ואת הפצת הנגיף (כאמור לעיל).
בכל מקרה של מחלה באדם, אשר עובד עם בעלי חיים, יש לציין עובדה זו בפני הרופא המטפל.

בברכה,

ד"ר תמיר גשן,
מנהל השירותים הווטרינריים

העתקים:

שר החקלאות וביטחון המזון.
מנכ"ל משרד החקלאות וביטחון המזון.
דוברת משרד החקלאות וביטחון המזון.
מנהל השו"ט בשדה.
מנהלת המכון הווטרינרי.
סגן מנהלת המכון הווטרינרי (אפידמיולוגיה).
רופא ראשי יבוא יצוא, השו"ט.
מנהלת המחלקה לפיקוח על מוצרים מהחי, השו"ט.
מנהלי הלשכות הווטרינריות.
הלשכה המשפטית משרד החקלאות וביטחון המזון.
מועצת החלב
ארגון יצרני חלב בישראל.
ארגון מגדלי בקר לבשר.
ארגון מגדלי הצאן.
אגודת "עזיזה".
ארגון מפטמים ישראלים.
ראש שירותי הבריאות, משרד הבריאות.
לכל בתי המטבחים בארץ.